

„Musím se přiznat, že na tu dobu vzpomínám rád“

S Jiřím Hebltem rozmlouvá Karel Sládek

Otče Jiří, mohl bys stručně přestavit svůj životní příběh, cestu ke kněžství?

Vyrůstal jsem na venkově u Litomyšle v katolické rodině. Základem našeho života víry byla bohoslužba a svátosti. Pro rodiče to bylo něco samozřejmého. Otec byl učitel, a tak v jisté době jezdil na mši do okolních měst, později však chodil s námi a bylo mu to trpěno. Dospíval jsem v době normalizace a ta rozpolcená doba mě ovlivnila ve výběru studia. Nechtěl jsem na gymnázium, třebaže jsem měl rád češtinu a dějepis, ale šel jsem raději na stavební průmyslovku, „abych po maturitě něčím byl“. Studium mi šlo, tak jsem pak nastoupil na ČVUT. S mou vírou to valně nebylo, chodil jsem do kostela spíš ze zvyku, kvůli rodičům. Neměl jsem žádnou formaci ani vedení ve víře. Chtěl jsem být jako ostatní. Přes to na mě působilo prostředí liturgie a blízkost kněží i komunity řeholních sester. Shodou okolností a řízením Božím jsem na konci prázdnin roku 1983 prožil tři silné události, které vedly k mému obrácení. Ještě jsem neuvažoval o kněžství, ale tento moment byl pro mé další směřování zásadní. Promoval jsem v roce 1985, pak jsem byl rok na vojně a poté pracoval jako projektant. Krátce po vojně se poprvé objevila myšlenka na kněžství, rychle jsem ji ale zahnal. Za nějakou dobu se však vrátila a pak znovu, vždy v konkrétních souvislostech, sice jakoby mimochodem, ale bylo to nepřehlédnutelné. Byl jsem však na to sám, a trvalo přes dva roky, než jsem se svěřil knězi. V létě roku 1989 jsem už byl pevně rozhodnut, jen nebylo jisté, zda by mě do Litoměřic přijali. Dějiny to vyřešily za mě. V roce 1990 jsem opustil zaměstnání a biskup Otčenášek mě poslal do obnoveného Arcibiskupského semináře v Praze a na Katolickou teologickou fakultu, která se opět stala součástí Univerzity Karlovy.

Jaké to bylo?

Musím se přiznat, že na tu dobu vzpomínám rád. V chodu semináře i fakulty se projevoval ještě litoměřický duch, ale pro mě to nebyl problém. Snažil jsem se načerpat, kolik jsem jen mohl. Dnešní standard fakulty je jiný, ale i tehdy brala většina z nás studium vážně. Vše bylo nové, jako ta nabytá svoboda. V semináři a na fakultě se objevovaly různé osobnosti, biskupové, teologové a kněží. Vzpomínám třeba na přednášku kardinála Ratzingera o eschatologii, kterou proslavil u sv. Vojtěcha. Takových setkání bylo víc. Seminář a fakultu jsem vnímal jako silně propojené.

Jaké přednášky Tě nejvíce oslovily?

Rád jsem měl fundamentální teologii s Odilo Štampachem i dějiny s Jaroslavem Polcem, který se vrátil z Říma. Ten pro nás připravil exkurzi do Itálie. Karel Vrána mě oslovoval ani ne tak filosoficky, jako lidsky a kněžsky. S jazyky byl trochu kříž, ale měl jsem celkem v oblíbě řečtinu s Josefem Bartoněm a němčinu s nezapomenutelným Vratislavem Slezákem. Z hlavních oborů mě zaujala dogmatika. Václav Wolf přednášel sice podle Otta a dějinám dogmatu se moc nevěnoval, ale mně se líbilo, že materii spojuje s životem víry a tématem kněžství. V Římě jsem se pak setkal s teologickým přístupem bližším zásadám 2. vatikánského koncilu, ale základní orientace a terminologie, kterou jsem získal u něj, mi dobře posloužila i na Lateránské univerzitě. Morálka s Jiřím Skoblíkem byla velmi přínosná. Vážili jsme si jeho vyváženého přístupu, jasnosti výkladu a také zajímavých glos, které věnoval současným problémům. Tehdy začínající biblisté Josef Hřebík a Jaroslav Brož

nás v Písmu svatém formovali velmi solidně. Přímou nadšení jsme byli ze starozákonní exegeze Josefa Hermacha, velké osobnosti, kterou jsme hlitali. Jsem vděčný i za okrajové předměty, jako dějiny umění v podání Jiřího Kuthana. Výklady Jaroslava Meda o literatuře s krásně vyrýsovaným kontextem života a díla vybraných autorů byly skvělé.

Kněžské svěcení jsi přijal r. 1995. Po dvou letech Tě pak představení poslali do Říma na postgraduální studium...

Vybral jsem si specializaci v teologii – christologii. Věřu nejsem lingvista, tak začátky byly krušné, ale velmi brzy se přede mnou otevřel celý nový kontinent témat a teologických přístupů. Učitelé od nás požadovali písemné práce, to byla pro mě nová zkušenost. S korekturami mi tehdy pomáhal Angelo Scarano, za což jsem mu dodnes vděčný. Novozákonník Romano Penna byl náročný, ale jeho přednášky opravdu stály za to. Nevynechal jsem ani jeden kurs Marcella Bordoniho, který nás znovu uváděl do tajemství Krista, vtěleného Božího Slova. Zajímala mě i východní teologie s kapucínem Yanisem Spiterisem. Setkal jsem se tam s celou řadou dalších osobností a potvrdilo se mi, že ačkoli i na papežské univerzitě jsou učitelé osobnosti větší i menší, přesto každá může být pro studenta přínosem. Za dva roky jsem se po obhajobě licenciátu vrátil zpět, ten krátký čas byl však pro mě důležitý. Upevnil se můj teologický fundament, na kterém stavím dodnes.

Dnes působíš jako kněz v chrudimské farnosti. Jak Ti tvá teologická formace pomáhá v pastoraci a jaký je podle tvého názoru význam teologie pro praxi?

Ze všech rolí a funkcí, které mě postupem času a s přibývajícím věkem „postihly“, se nejvíc ztotožňuji s úlohou kněze-faráře. Přiznám se, že nevěnuji dalšímu studiu tolik, kolik bych chtěl a měl. To, co jsem načerpal na obou fakultách a co se rozvíjí skrze přicházející výzvy a úkoly, však představuje pevnou půdu pod nohama pro mou praxi. Jsem vděčný za všechno, co jsem mohl získat a co je teď oporou mé služby. Čím dál víc vnímám důležitost teologické reflexe, která se ale nesmí stát pouhou filosofií, sociologií či psychologií. Považuji za nezbytné propojovat ji s duchovním životem. Teolog má být mystagog. Jak by však mohl uvádět druhé do tajemství, kdyby ho sám nehledal a neznal takříkajíc zevnitř? Bez snahy o trvalý, „mystický“ kontakt s živým Kristem v modlitbě, Božím slově, svátostech i společenství by byla naše teologie marná. Pokud toto společenství s Pánem je živé, pak má i teologická reflexe novou sílu a význam. Člověk tíhne spíše ke konkrétnímu a praktickému. Kdyby ale neměla naše praxe základ v dobré, v církvi ukotvené teologii, nemohli bychom sklídit žádné ovoce Ducha svatého.

Na naší fakultě vyučuješ v předmětu „Křesťanské životní stavy“ téma kněžské identity. Co přitom zdůrazňuješ a jak vnímáš studenty, dnešní boboslovce, své posluchače?

Mám se studenty tři dvouhodinová setkání o kněžství. Snažím se téma vymezit biblicky, chci, abychom dobře pochopili kněžství Kristovo, pak děláme reflexi koncilní nauky a nakonec s přihlédnutím k vlastní zkušenosti pojednávám téma „život kněze“. To je pro studenty asi nejzajímavější. Pokouším se uspořádat a reflektovat zkušenost svou vlastní i mých bratří kněží. Mottem těchto úvah je verš z Ef 4,13: „... a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ a z Gal 2, 20: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“ Pro boboslovce to není něco úplně nového, vždyť jsou vedeni k tomuto životnímu stavu v semináři, ale příkladů různých pohledů není nikdy dost. Výuka probíhá po obědě, což není z hlediska výkonnosti ideální čas, ale mí posluchači byli pozorní a toho si vážím. V tak malém časovém prostoru nemohu studenty blíž poznat, ale zdají se mi dobří, se zájmem o problematiku. Z farnosti, kde sloužím, pochází dva seminaristé, kteří momentálně studují v Římě, a ti jsou velmi šikovní a rychle získávají teologické ostruhy. Je pro mě radost se s nimi setkávat a hovořit na různá témata.

Děkuji za rozhovor!

Chrám a fara v Chrudimi
(zdroj: Wikimedia Commons)